

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ КОМПЛЕКСОМ ТА
ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК УРБОЛАНДШАФТІВ»
(27 березня 2018 року)**

КИЇВ – 2018

СТРУКТУРА ВУГЛЕЦЮ МОРТМАСИ У ДУБОВИХ НАСАДЖЕННЯХ ПАРКУ-ПАМ'ЯТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ «ФЕОФАНІЯ»

А.М. Білоус, доктор сільськогосподарських наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Р.К. Матяшук, кандидат біологічних наук

Державна установа «Інститут еволюційної екології НАН України»

М.С. Мацала, молодший науковий співробітник

Національний університет біоресурсів і природокористування України

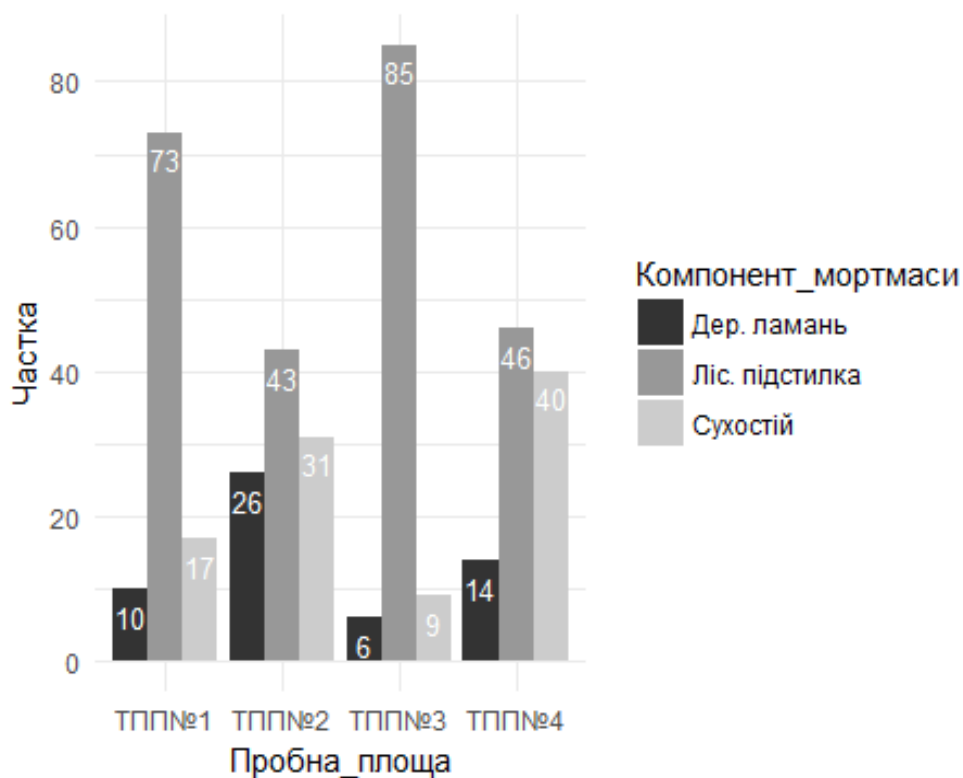
Мортмаса лісу як органічна речовина відмерлих рослин та їхніх частин є важливим компонентом вуглецевого циклу лісових екосистем [3]. Недостатньо вивченим лишається питання дослідження закономірностей накопичення грубого і дрібного деревного детриту у біомасі дубових лісів, зважаючи на особливу роль компонентів мортмаси у процесі депонування вуглецю.

Для дослідження структури вуглецю мортмаси лісів, у чотирьох дубових насадженнях в межах парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення (далі – парку) «Феофанія» було закладено у 2016-2017 рр. прямокутні пробні площі (ТПП). Пробні площі закладались згідно з методикою дослідження фітомаси [2] та мортмаси лісу [1]. Характеристика дослідних насаджень наведена у табл.

Лісівничо-таксаційна характеристика дослідних насаджень

№ п/п	Склад	Вік, років	Діаметр, см	Висота, м	Запас у корі, м ³ ·га ⁻¹	Біомаса, т·га ⁻¹	Депонований вуглець, Мг С·га ⁻¹	
							всього	у т.ч. в мортмасі
1	10Дз	75	35	26	298	231	114	4
2	8Дз2Гз	178	68	35	496	385	190	10
3	5Дз5Гз	70	52	35	212	244	121	3
4	9Дз1КлГ	75	27	25	176	210	104	6

Структура вуглецю мортмаси дослідних дібров парку «Феофанія» зображена на рис.

Рис. Структура резервуару вуглецю мортмаси дослідних насаджень

Найбільшим резервуаром вуглецю є лісова підстилка (опад гілок та листя), що пересічно має 62 % у структурі вуглецю мортмаси. На пробних площах № 1, 3-4, які презентують молодші за віком насадження, можна спостерігати, що сухостій та деревна ламань – компоненти ГДД – депонують суттєво менше вуглецю, ніж лісова підстилка. У насадженні № 2, яке є перестійним, частка вуглецю у сухостій та деревній ламані є значно більшою (26 % та 31 % відповідно). Тоді як у насадженні №3 сумарна частка вуглецю ГДД складає лише 15 %, що можна пояснити проведенням господарських заходів у цьому насадженні протягом останніх 10 років, під час яких переважна частина сухостою та деревної ламані були вибрані.

Список використаних джерел

1. Білоус А. М. Методика дослідження мортмаси лісів // Біоресурси і природокористування. 2014. Т. 6. № 3–4. С. 134–144.
2. Лакида П. І., Білоус А. М., Васишин Р. Д. та ін. Біопродуктивність та енергетичний потенціал м'яколистяних деревостанів Українського Полісся [монографія]. Корсунь-Шевченківський: ФОП Гавришенко В.М., 2012. 454 с.
3. Швиденко А. З., Лакида П. І., Щепашенко Д. Г., Васишин Р. Д., Марчук Ю. М. Вуглець, клімат та землеуправління в Україні: лісовий сектор [монографія]. Корсунь-Шевченківський : ФОП Гавришенко, 2014. 283 с.